

2005 жылғы 1 ақпандағы¹ банк секторының ағымдағы жағдайы

Қазақстанда 2005 жылғы 1 ақпандағы жағдайы бойынша екінші деңгейдегі банктердің саны 35 болды, оның ішінде Алматы қаласында 29 банк, банктердің 27 филиалы және 192 есеп айырысу-касса бөлімі орналасқан.

Банк секторының құрылымы	01.01.05	01.02.05
1. Екінші деңгейдегі банктердің саны,оның ішінде:	35	35
- шетелдің қатысы бар банктер	15	15
- жарғы капиталында ² мемлекеттің 100% қатысы бар банктер	1	1 ²
2. Екінші деңгейдегі банктердің филиалдарының саны	385	390
3. Екінші деңгейдегі банктердің есеп айырысу-касса бөлімдерінің саны	1106	1112
4. Екінші деңгейдегі банктердің шетелдердегі өкілдіктерінің саны	11	11
5. Қазақстан Республикасындағы резидент емес банктердің өкілдіктерінің саны	18	17
6. Жеке тұлғалардың салымдарына (депозиттеріне) міндетті ұжымдық кепілдік беру жүйесіндегі қатысушы банктердің саны	34	34
7. Кастодиан қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар банктер саны	9	9

Капитал. Екінші деңгейдегі банктердің жиынтықты меншікті капиталының есеп айырысу³ мөлшері өткен жылы 7,9 млрд. теңгеге (2,3%-ке) ұлғайды және 01.02.05ж. 354,7 млрд. теңге болды. Сонымен, бірінші деңгейдегі капитал 16,0%-ке өсіп, 265,8 млрд. теңгеге дейін, оның ішінде өткен жылдардың бөлінбеген таза кірісінің 31,1 млрд. теңгеге ұлғаюы есебінен өсті, ал екінші деңгейдегі капитал 21,9%-ке 100,3 млрд. теңгеге дейін кеміді.

Меншікті капиталдың динамикасы	01.01.05	01.02.05	Өсім %-пен
1-деңгейдегі капитал	229,1	265,8	16,0
Жарғылық капитал	161,3	161,5	0,1
Қосымша капитал	16,7	16,7	0
Өткен жылдардың бөлінбеген таза кірісі	41,6	72,7	74,8
2-ші деңгейдегі капитал	128,4	100,3	-21,9
Бөлінбеген таза кіріс	31,1	3,1	-90,0
Реттелеген борыш	99,3	109,1	9,9
Меншікті капитал барлығы	346,8	354,7	2,3

2005 жылғы 01 ақпандағы жағдай бойынша банк секторы меншікті капиталының тепе-теңдік көрсеткіштері негізінен өзгерген жоқ және k1 - 0,1 (0,06 нормативі кезінде), k2 - 0,16 (0,12 нормативі кезінде) болды.

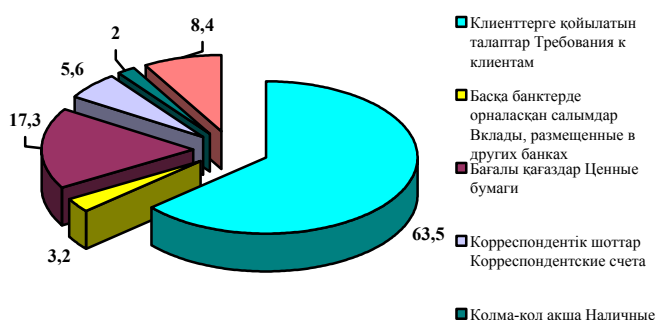
Меншікті капиталдың тепе-теңдік көрсеткіштері	01.01.05	01.02.05
Бірінші деңгейдегі меншікті капиталдың жиынтықты активтерге қатысы (k1)	0,08	0,1
Тәуекел дәрежесі бойынша салмақталған баланстан тыс міндеттемелерге және активтерге меншікті капиталдың қатысы (k2)	0,16	0,16
Меншікті капиталдың несие портфеліне қатысы	1,19	0,19
Қалыптасқан провизияларға меншікті капиталдың қатысы	2,86	2,85
Күмәнді кредиттерге меншікті капиталдың қатысы	0,47	0,47
Үмітсіз кредиттерге меншікті капиталдың қатысы	6,68	7,02

Активтер. 2005 жылғы қаңтардағы банктердің жиынтық активтерінің мөлшері 54,4 млрд. теңгеге (2,0%) кеміді және есепті күнге 2 633,1 млрд. теңге болды.

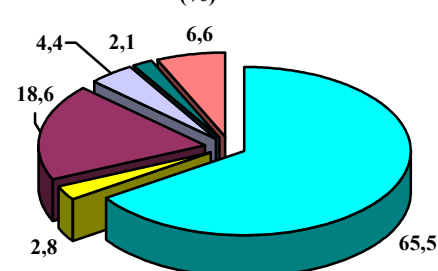
Банк секторының жиынтық активтерінің динамикасы және құрылымы	01.01.05		01.02.05		Өсім (%-пен)
	млрд. теңге	%-пен жиынтығы	млрд. теңге	%-пен жиынтығы	
Ақша	55,0	2,0	55,5	2,1	0,9
Корреспонденттік шоттар	149,9	5,6	115,8	4,4	-22,7
Бағалы қағаздар	465,5	17,3	491,1	18,6	5,5
Басқа банктерде орналасқан салымдар	85	3,2	74,8	2,8	-12,0
Банкаралық заемдар	105,1	3,9	99,7	3,8	-5,1
Клиенттердің заемдары	1707,8	63,5	1724,5	65,5	1,0
Капиталға және реттелген борышқа салынған инвестициялар	13,8	0,5	14,5	0,6	5,1
Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер	44,8	1,7	44,9	1,7	0,2
Басқа активтер	60,6	2,3	12,3	0,5	-79,7
Активтер барлығы	2687,5	100	2633,1	100	-2,0

Банктер активтерінің құрылымында банкаралық (65,5%), бағалы қағаздар портфелі (18,6%), корреспонденттік шоттардан (4,4%) басқа заемдар үлкен үлес алады. Активтердің кемуі негізінен банктегі корреспонденттік шоттарында сомасының 22,7%, басқа банктерде орналасқан салымдардың 12,0% кему есебінен болып отыр.

01.01.2005 ж. жағдай бойынша банк секторының активтерінің құрылымы (%)

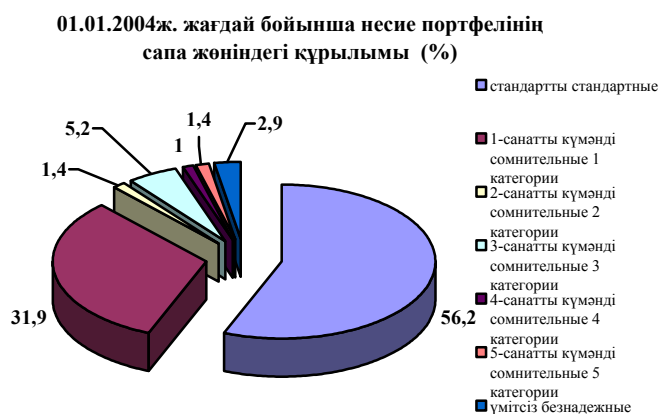
01.02.2005ж. жағдай бойынша банк секторының активтерінің құрылымы (%)

2005 жылғы қаңтар айында жіктелуге жататын активтер мен шартты міндеттемелер 123,0 млрд. теңгеге (3,7%) 3 198,0 млрд.теңгеге дейін кеміді.

Жалпы алғанда, қаралып отырған кезең ішінде жалпы активтер мен шартты міндеттемелердің сапасында айтарлықтай өзгерістер байқалған жоқ. Стандартты активтер мен шартты міндеттемелердің үлес салмағы 72,3%-тен 70,7%-ке кеміді, ал күмәнділері 26,0%-тен 27,6%-ке өсті, үмітсіз активтер өзгерілмеді.

Активтердің және шартты міндеттемелердің сапасының динамикасы	01.01.05		01.02.05	
	Негіз. Борыш. сомасы млрд. теңге	Жиынтығы % -пен	Негіз. Борыш. сомасы, млрд. теңге	Жиынтығы % -пен
Активтердің және шартты міндеттемелердің барлығы	3321,0	100	3 198,0	100
Стандартты	2401,7	72,3	2 261,4	70,7
Күмәнді	863,4	26,0	882,4	27,6
<i>1-санатты күмәнді</i> - төлемдерге толық және уақтылы төлем жасаған кезде	692,5	20,9	684,4	21,4
<i>2-санатты күмәнді</i> - төлемдерді кешіктірген немесе толық төлем жасамаған кезде	28,7	0,9	44,9	1,4
<i>3-санатты күмәнді</i> - төлемдерге уақтылы және толық төлем жасау кезінде	98,0	2,9	97,2	3,1
<i>4-санатты күмәнді</i> -- төлемдерді кешіктіру және толық төлем жасамау кезінде	17,7	0,5	26,4	0,8
<i>5-санатты күмәнді</i>	26,5	0,8	29,5	0,9
Үмітсіздер Безнадежные	55,9	1,7	54,2	1,7

Қаралып отырған кезең ішінде банктердің кредит портфелі құрылымында стандартты кредиттер үлесі 56,2%-тен 55,9 %-ке дейін кеміді, күмәнділерінің үлесі 40,9%-тен 41,3 %-ке дейін өсті, үмітсіздерінің үлесі 2,9%-тен 2,8%-ке дейін кеміді.

Несие портфелі сапасының динамикасы	01.01.05		01.02.05	
	Негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	Жиынтығы % -пен	Негіз. Борыш. сомасы, млрд. теңге	Жиынтығы % -пен
Несие портфелі барлығы	1812,9	100	1824,2	100
Стандартты	1019,1	56,2	1020,5	55,9
Күмәнді	741,9	40,9	753,2	41,3
<i>1-санатты күмәнді</i> - төлемдерге толық және уақтылы төлем жасаған кезде	578,1	31,9	561,5	30,8
<i>2-санатты күмәнді</i> - төлемдерді кешіктірген немесе толық төлем жасамаған кезде	25,1	1,4	42,4	2,3
<i>3-санатты күмәнді</i> - төлемдерге уақтылы және толық төлем жасау кезінде	95,2	5,2	94,1	5,2
<i>4-санатты күмәнді</i> -- төлемдерді кешіктіру және толық төлем жасамау кезінде	17,6	1,0	26,1	1,4
<i>5-санатты күмәнді</i>	25,9	1,4	29,1	1,6
Үмітсіздер	51,9	2,9	50,5	2,8

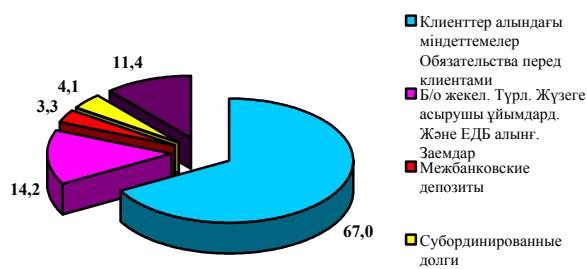
Міндеттемелер. 2005 жылғы қаңтар айында екінші деңгейдегі банктер міндеттемелерінің жалпы сомасы 57,9 млрд. теңге кеміді және 01.02.05ж. 2 358,3 млрд. теңге болды.

Барлық міндеттемелерінің түрлері бойынша мейлінше мәнді ықпал етті. міндеттемелердің азаюына бағалы қағаздармен жасалатын “РЕПО” операциясы және банктер банкаралық депозиттік базасы кемігені маңызды ықпал етті. Сонымен, банкаралық депозиттер 15,8%-ке кеміді 66,6 млрд. теңгеге дейін болды және осы депозиттердің 2005 жылғы қаңтар айына банк секторы міндеттемелерінің жиынтық сомасындағы үлесі 2,8% болды. Сөйтіп, клиенттер алдындағы міндеттемелер аздап кеміді және 2005 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 1 578,1 млрд. теңге болды.

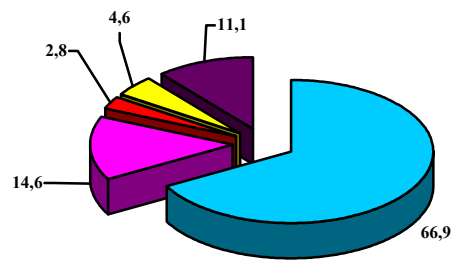
Банк секторының жиынтық міндеттемелерінің динамикасы және құрылымы	01.01.05		01.02.05		Прирост, в %
	млрд. теңге	в % к итогу	млрд. теңге	в % к итогу	
Клиенттер ⁴ алдындағы міндеттемелер	1618,5	67	1578,1	66,9	-2,5
Банкаралық депозиттер	79,1	3,3	66,6	2,8	-15,8
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған заемдар	5,4	0,2	5,2	0,2	-3,7
Халықаралық қаржы ұйымдарынан алынған заемдар	19,2	0,8	17,7	0,8	-7,8

Банктік операциялардың жекелеген түрлерін жүзеге асырушы ұйымдар мен басқа банктерден алынған заемдар	343,9	14,2	343,5	14,6	-0,1
Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары	72,2	3	43,1	1,8	-40,3
Реттелген борыштар	99,3	4,1	109,1	4,6	9,9
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	101,6	4,2	102,9	4,4	1,3
Басқа кредиторлар	49,5	2,1	45,7	1,9	-7,7
Басқа міндеттемелер	27,5	1,1	46,4	2	68,7
Міндеттемелер барлығы	2416,2	100	2358,3	100	-2,4

01.01.2005ж. жағдай бойынша банк секторы міндеттемелерінің құрылымы (%)

01.02.2005ж. жағдай бойынша банк секторы міндеттемелерінің құрылымы (%)

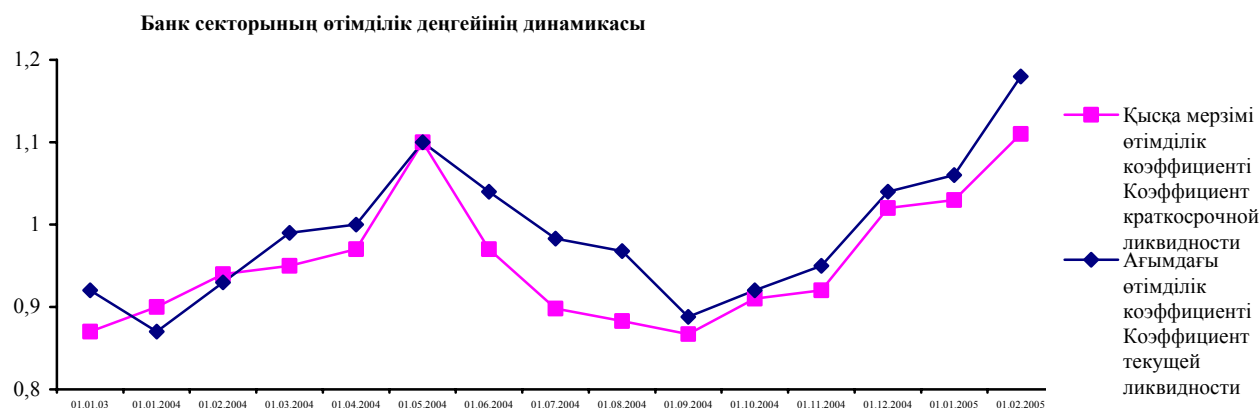
2005 жылғы қаңтар айы ішінде клиенттер салымдары⁵ 26,3 млрд. теңгеге немесе 1,6% кеміді және 2005ж. 1 ақпанында 1 581,5 млрд. теңге болды. Сонымен бірге, талап ету бойынша салымдар 18,4% кеміді және олардың клиенттердің жиынтықты салымдарындағы үлесі 1,1% болды.

2005 жылғы қаңтар айы ішінде жеке тұлғалардың салымдары 0,4%-ке немесе 1,7 млрд. теңгеге кеміді, клиенттердің ағымдағы және карт-шоттарындағы қалдықтардың кемуі есебінен 12,8 % немесе 7,7 млрд. теңгеге болды. Сонымен бірге, мерзімді салымдар 6,3 млрд. теңгеге немесе 1,7%-ке өсті.

№	Клиент депозиттері	01.01.05ж.		01.02.05ж.		Прирост, в %	
		Барлығы	Оның ішінде шетелдік валютамен	Барлығы	Оның ішінде шетелдік валютамен	Барлығы	Оның ішінде шетелдік валютамен
1.	Салымшыл. барлығы о.і.:	1 607,8	917,4	1 581,5	925,7	-1,6	0,9
2.	Заңды тұлғ. салымд., о.іш.:	1 159,8	724,7	1 135,2	731,9	-2,1	1,0
	Арн. Тағайынд. Еншілес ұйым. салымд. қосқанд. клиенттердің ағымдағы және карт шоттары	756,7	498,7	741,8	518,8	-2,0	4,0
	Талап ету салымд.	5,0	1,2	1,8	1,2	-64,0	0,0
	Мерзімді салымдар	396,5	223,8	389,9	210,8	-1,7	-5,8
	Шартты	1,6	1,0	1,7	1,1	6,3	10,0
3.	Жеке тұлғалардың салымдары, о.іш.:	448,0	192,7	446,3	193,8	-0,4	0,6
	Клиенттердің ағымдағы және карт-шоттары	60,3	15,6	52,6	15,1	-12,8	-3,2
	Талап ету салымд.	16,7	6,9	15,9	6,7	-4,8	-2,9
	Мерзімді салымдар	360,3	161,5	366,6	162,9	1,7	0,9
	Шартты	10,7	8,7	11,2	9,1	4,7	4,6

Өз кезегінде заңды тұлғалардың салымдары 2,1%-ке, оның ішінде талап ету бойынша салымдары 64,0%-ке, клиенттердің ағымдағы және карт-шоттары 2,0%-ке мерзімді депозиттер - 1,7%-ке кеміді.

Өтімділік. 2004 жылғы қаңтарда банк жүйесінің өтімділік деңгейі жоғары деңгейде сақталды. 2005 жылы қаңтарда ағымдағы өтімділіктің жиынтық коэффициенті жеке банк үшін барынша төмен 0,3 нормасынан 01.01.05ж. 1,06-нан 01.02.05 ж. 1,18-ке дейін өсті. Қысқа мерзімді өтімділік (барынша төмен мөлшері -0,5) коэффициенті 2005 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 1,11 болды.

Кірістілік. 2005 жылғы 1 ақпанда екінші деңгейдегі банктер 3,1 млрд. теңге мөлшерінде (2003 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша – 4,4 млрд. теңге) жиынтық таза кіріс алды. Кірістердің жиынтық мөлшері 30,8 млрд теңге болды (2004 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша – 27,4 млрд теңге), шығыстар – 27,7 млрд. теңге (2004 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша – 23,0 млрд. теңге) болды.

Жылдың бірінші айындағы деректер өзгерістері көрсеткіш болып табылмайтын болғандықтан салыстыру үшін 2004 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша деректері алынады.

Мынаны атап өткен жөн, ағымдағы жылдың 1 қаңтарында банктер өткен жылдың осыған ұқсас кезеңімен салыстырғанда 1,4% -ке кем таза кіріс алды.

Банк секторының кірістілігі , млрд. теңгемен	01.02.04	01.02.05	Өзгеріс (+;-),%-пен
Сыйақы алуға байланысты кірістер	15,0	22,0	46,7
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	6,1	10,8	77,0
Сыйақы алуға байланысты таза кіріс	8,9	11,2	25,8
Сыйақы алумен байланысы жоқ кірістер	10,4	8,7	-16,3
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	16,5	16,1	-2,4
Сыйақы алумен байланысы жоқ кірістер(зиян)	-6,1	-7,4	21,3
Күтпеген баптар	2,0	0,1	-95,0
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріс	4,7	3,8	-19,1
Табыс салығы төленген кездегі шығыстар	0,3	0,7	133,3
Табыс салығы төленгеннен кейінгі таза кіріс	4,4	3,1	-29,5

Проценттік кірістер құрылымында клиенттерге берілген заемдар бойынша (85,6% или 18,8 млрд. теңге) сыйақының төленуіне байланысты кірістер біршама көп орын алады, ал проценттік шығыстар құрылымында – клиенттердің талаптары бойынша (66,6% или 7,2 млрд. теңге) төленген сыйақыларға байланысты шығыстар орын алады.

Дилингтік операциялар бойынша таза кіріс 0,7 млрд. теңге болды (2004 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша – 1,1 млрд. теңге).

Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің жиынтық активтерге (ROA) қатынасы 0,14% (1.02.04ж. жағдай бойынша – 0,29%), болса, табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің меншікті капиталына (ROE) қатынасы 1,07% болды (01.02.04ж. жағдай бойынша – 1,95%).

Банк секторының кірістілігін сипаттайтын жиынтық көрсеткіштер	01.02.04	01.02.05
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің жиынтық активтерге қатынасы (ROA)	0,29	0,14
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің меншікті капиталына қатынасы (ROE)	1,95	1,07
Сыйақы (мүдде) алуға байланысты кірістердің жиынтық активтерге қатынасы.	0,91	0,84
Сыйақы (мүдде) алуға байланысты жиынтық несиелік портфелінің кредиттері бойынша кірістердің қатынасы.	1,17	1,06
Дилингтік операциялар бойынша таза кірістің табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріске қатынасы	23,40	18,42
Сыйақы (мүдде) төлеуге байланысты шығыстардың жиынтық міндеттемелерге қатынасы.	0,42	0,46
Жиынтық активтерге резерв жасауға шығыстардың қатынасы	0,32	0,21

Банк секторының шоғырлануы. 2005 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 3 ірі банктің банк секторының жиынтық активтеріндегі үлесі 2005 жылғы қаңтарда 62,06%-тен ақпанда 61,54%-ке дейін аздап кеміді, сондай-ақ 3 ірі банктің банк секторындағы жиынтық активтеріндегі үлесі де 63,48%-тен 62,93%-ке дейін кеміді.

3 ірі банктің банк секторының жиынтық несиелік портфеліндегі үлесі 65,72% болды.

Сондай-ақ, жеке тұлғалар депозиттерінің 51,33%-і 3 ірі банкте шоғырланғанын атап өткен жөн.

Жиынтықты банк секторындағы үлесі	01.01.05	01.02.05
Үш ірі банктің активтері	62,06	61,54
Үш ірі банктің міндеттемелері	63,48	62,93
Үш ірі банктің меншікті капиталы	54,11	54,17
Үш ірі банктің несиелік портфелі	66,33	65,72
Үш ірі банктің клиенттерінің ⁵ депозиттері, оның ішінде:	66,01	51,33
- заңды тұлғалардың	67,06	56,5
- жеке тұлғалардың	63,28	38,19

Экономикадағы банк секторының ролі

Қазақстан экономикасындағы банк секторының ролін сипаттайтын қатысты көрсеткіштер динамикасы	01.01.02	01.01.03	01.01.04	01.01.05	01.02.05
ЖІӨ	3 250,6 млрд.тенге	3 747,2 млрд.тенге	4 449,8 млрд.тенге	5 542,5 млрд.тенге	6 397,0 ⁶ млрд.тенге
Активтердің ЖІӨ қатысы, %	25,1	30,6	37,7	48,5	41,2
Несиелік портфелінің ЖІӨ қатысы, %	15,9	19,1	24,4	32,7	28,5
Меншікті капиталдың ЖІӨ қатысы, %	3,8	4,3	5,2	6,3	5,5
Клиенттер депозиттерінің ЖІӨ қатысы	15,0	18,6	21,8	29,0	24,7

¹ -01.02.05ж. жағдай бойынша ақпарат “Қазақстан Даму Банкі” ЖАҚ деректерін ескермей берілген;

² – “Қазақстан тұрғын үй құрылыс жинақ банкі” АҚ-ы; “Эксимбанк” ААҚ-ы мемлекеттік үлесті сатып алуды жүзеге асырды.

³ – уәкілетті орган бекіткен екінші деңгейдегі банктердің пруденциалдық нормативтері туралы Ережеге сәйкес;

⁴ – “Арнайы тағайындалған еншілес ұйымдардың салымдары” 2222 шотын ескеріп;

⁵ – клиенттердің депозиттері туралы ақпарат клиенттердің ағымдағы шоттарын ескере отырып берілген.

⁶ – 2005 жылғы болжам деректері.